

В. Г. Лукашевичдоктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України
Класичний приватний університет**ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ
ТА КРИМІНАЛІСТИЧНОМУ ВИМІРІ**

У статті розглянуто концептуальні проблеми доказування за чинним КПК України та зроблено відповідні узагальнення, спрямовані на вдосконалення його засобів у кримінальному провадженні.

Ключові слова: докази, властивості доказів (належність, допустимість, достовірність і достатність), доказування, предмет і межі доказування, процесуальні джерела доказів, досудове розслідування, судове провадження.

I. Вступ

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК), на виконання вимог Ради Європи, змінив усю “ідеологію” та правову парадигму кримінального судочинства, орієнтовану на кращі світові зразки.

Але ці зміни, як уже неодноразово зазначали провідні науковці, вказуючи на відомі недоліки КПК 2012 р. та певну інертність свідомості значної частки правоохоронців, викликали низку проблем не тільки правозастосовного характеру, які є не врегульованими, суперечливими або дискусійними, а й методологічного, пов’язаного з новою теоретичною інтерпретацією відомих у науках кримінального процесу та криміналістики інститутів, які потребують відповідного науково-практичного опрацювання. Серед них центральне місце належить теорії доказів.

II. Постановка завдання

Метою статті є концептуальний аналіз існуючої правової парадигми доказів і доказування, а також їх відображення в чинному кримінально-процесуальному законодавстві.

III. Результати

Проблема доказів і доказування має давню історію. Не заглиблюючись, що з давніх часів під поняттям “докази” частіше всього розуміли власне доказ, засіб доказування та судове слідство. Так, у вітчизняній правовій теорії, законодавстві та судовій практиці знайшли відображення узагальнені правила роботи з доказами (їх збирання, оцінювання та використання). “Руська Правда”, “Псковська судна грамота”, Судебники, Литовські статuti, збірники магдебурзького права, “Права, за якими судиться малоросійський народ”, законодавчі акти Російської імперії XVIII–XIX ст., Положення Статуту кримінального судочинства 1864 р. – містили посилання на різні види доказів: показання сторін і свідків, письмові документи, речові докази, божий суд тощо.

Перші законодавчі акти радянської влади продовжили позначену вище традицію, зокрема в Кримінально-процесуальних кодексах УРСР 1922 і 1927 рр. хоча й відсутнє визначення загального поняття доказів, у ст. 62 Кримінально-процесуального кодексу УРСР (1922 р.) наведено перелік джерел доказів – показання свідків, висновки експертів, речові докази, протоколи оглядів та інші писані документи та особисті пояснення обвинуваченого [1]. Те саме спостерігалось в ст. 58 КПК УРСР 1927 р. [2].

Тож під доказами в той час традиційно розуміли джерело відомостей про факти, якими встановлюються або спростовуються обставини, що мають значення для правильного вирішення кримінальної справи, а також самі факти, якими вони встановлюються або спростовуються.

У подальшому Основи кримінального судочинства Союзу РСР і союзних республік 1958 р. (ч. 1 ст. 16) [3] і КПК УРСР 1960 р. (ч. 1 ст. 65 КПК) [4] закріпили поняття процесуальних джерел доказів у кримінальному процесі. Так, ч. 2 ст. 65 КПК 1960 р. до них відносила: показання свідка, показання потерпілого, показання підозрюваного, показання обвинуваченого, висновки експерта, речові докази, протоколи слідчих і судових дій, протоколи з відповідними додатками, складені уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів, та інші документи.

За новим КПК України 2012 р., відповідно до ст. 84, доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані в передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. Процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів.

На сьогодні в теорії кримінального процесу поняттям “докази” описують доволі різні не тільки з позиції лексики сучасної юридичної мови, а й пізнавально-статусних характеристик категорії, що мають місце в кримінальному провадженні: будь-які фактичні дані, що мають значення для кримінального провадження; відповідний носій (джерело) відомостей про них; процесуальну процедуру та форму (спосіб) її закріплення в матеріалах кримінального провадження. Перелічені елементи розглядають у певному взаємозв'язку та єдності [5, с. 8]. Незважаючи на видиму привабливість, з такою позицією важко погодитися, про що аргументовано нижче.

Загалом, незважаючи на низку дискусійних видань, у кримінально-процесуальній теорії проблему доказів і доказування опрацьовано достатньо повно та всебічно [6; 7; 8; 9; 10].

У криміналістичній теорії проблему доказів і доказування як окреме наукове вчення майже не розглядали, хоча в 60-ті рр. ХХ ст. спочатку Р. С. Белкін видав монографію “Збирання, дослідження й оцінка доказів. Сутність і методи”, а пізніше у співавторстві з А. І. Вінбергом монографію “Криміналістика і доказування”, в яких процес доказування розглянуто переважно з криміналістичних позицій [11; 12].

Окремо треба згадати працю А. Р. Белкіна “Теорія доказування”, що вийшла друком у 1999 р. й присвячена комплексному дослідженню теорії доказування. У ній, окрім традиційних процесуальних питань: поняття доказування, його стадій, предмета, засобів, суб'єктів, всебічно розглянуто зміст основних елементів процесу доказування: збирання, перевірка й оцінювання доказів. Проаналізовано логічні й психологічні основи доказування, інформаційні процеси під час доказування, співвідношення та зв'язок доказування й оперативно-розшукової діяльності, а також актуальні на той час проблеми процесу доказування як процесуальної легалізації орієнтовної інформації, роль слідчого й експерта у формуванні доказів тощо [13].

У такому ж напрямі пізніше колектив авторів, використовуючи комплексний підхід у дослідженні доказів, окрім традиційно процесуальних питань, розглянув логічні, психологічні, інформаційні основи доказування, його співвідношення та зв'язок із оперативно-розшуковою діяльністю. Спеціально досліджено зміст такої фази (стадії) доказування, як використання доказів. Приділено належну увагу тактичним і методичним проблемам доказування, в тому числі проблемам організації розслідування, ситуативності доказування, програмування (моделювання) доказування, співвідношення та

зв'язку доказування і криміналістичної характеристики злочину [14].

У подальшому науковці-криміналісти, спираючись на визначені в теорії кримінального процесу, кримінально-процесуальному законодавстві та узагальнення слідчої практики поняття “докази” та “доказування”, розробляли переважно прикладні аспекти цих понять [14, с. 71–72, 92; 15, с. 175–176].

Серед них заслуговує на увагу монографія І. І. Котюка, у якій докладно проаналізовано загальнотеоретичні аспекти судового пізнання – серед них дослідження в єдиному організаційному контексті пізнання й доказування, надано характеристику засобам пізнання та доказування у сфері судочинства [16]. А також монографія П. В. Козловського, в якій на основі аналізу історії та сучасного правового регулювання обґрунтовано висновок про конкуренцію видів доказів, під якою розуміють надання пріоритету певним процесуальним формам відомостей за відсутності сумнівів у їх належності та достовірності. Негативно оцінено ієрархію, що фактично склалася за ступенем допустимості, яка, на думку автора, суперечить принципу свободи оцінки доказів. Запропоновано покласти в основу поділу доказів на види їх зміст (природу відомостей, на основі яких встановлено обставини, що підлягають доведенню) [17].

Спробуємо поєднати в науковому пошуку ці два підходи в єдиному комплексному змістовному аналізі.

Із закономірною неминучістю подія кримінального правопорушення завжди залишає сліди: матеріальні – на різних речах і предметах, які зберегли на собі її відображення, та “ідеальні” – відомості у пам'яті людей, які певним чином стикалися з цією подією. Тож розслідування кримінального правопорушення відбувається шляхом пізнання цієї події засобами криміналістики у визначеному КПК процесуальному порядку. Як результат – прокурор або слідчий уже на досудовому розслідуванні встановлює визначені ст. 91 обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, тобто отримує певні відомості, що в юридичному вжитку інколи називають: “фактичними даними”, “доказовою інформацією” або “доказами” – залежно від смакових уподобань суб'єкта застосування, які лише в суді, за новою ідеологією кримінального провадження, можуть бути використані як докази факту вчинення кримінального правопорушення.

Виникає питання щодо пізнавальної цінності цих фактичних даних, отриманих під час досудового розслідування, та їхнього процесуального статусу порівняно з доказами. Тобто чи мають вони відповідати всім властивостям, притаманним доказам (судо-

вим доказам): належності, допустимості, достовірності, достатності.

Відповідь на поставлене питання є не такою однозначною, як при першому розгляді. На досудовому розслідуванні пізнавальні зусилля слідчого і прокурора спрямовані, насамперед, на дослідження події кримінального правопорушення під кутом зору встановлення та аналізу обставин і фактичних даних, які дають змогу звузити коло осіб або встановити конкретну особу, яка його вчинила.

Виокремимо та проаналізуємо окремі статті чинного КПК, які визначають основні засади та процесуальну процедуру доказування.

Так, п. 16 ч. 1 ст. 7 “Загальні засади кримінального провадження” – відносить безпосередність дослідження показань, речей і документів. Цю “безпосередність”, виходячи з нової філософії кримінального судочинства, віднесено до пізнавальної діяльності суду, а не до пізнавальної діяльності на досудовому розслідуванні. Про це свідчить прямий припис ч. 1 ст. 23 “Безпосередність досліджень показань, речей і документів”, за яким суд досліджує докази безпосередньо. Показання учасників кримінального провадження суд отримує усно. А у ч. 2 цієї ж статті зауважено, що не можуть бути визнані доказами відомості, що містяться в показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду. Але вже тут памітилася деяка термінологічна неузгодженість. Зокрема, у ч. 1 ст. 23 прописано, що суд досліджує докази (тут і далі виділено нами) безпосередньо. Виникає питання, звідки вони (докази) потрапили в суд і що він досліджує, коли в назві статті та її другій частині йдеться про “дослідження показань, речей і документів”, або відомостей, що містяться в показаннях, речах і документах.

Із цього можна зробити попередній висновок, що докази в їх процесуальному та пізнавальному статусі з’являються лише в суді після їхнього безпосереднього дослідження (тут ми свідомо не аналізуємо окремі випадки, передбачені чинним КПК). А також, що фактичні дані, отримані та зафіксовані у відповідних протоколах (допиту, огляду речей і документів), на досудовому слідстві не мають ніякого пізнавального й тим більше доказового значення. Залишається відкритим питання щодо пізнавального значення протоколу огляду місця події, безпосередньо дослідити який під час судового провадження є вельми проблематичним.

У частині 3 ст. 26 “Диспозитивність” наголошено, що слідчий суддя, суд у кримінальному провадженні вирішують лише ті питання, що винесено на їх розгляд сторонами та віднесено до їх повноважень. Зокрема,

сторона обвинувачення: прокурор (ст. 36), слідчий органу досудового розслідування (ст. 40), оперативні підрозділи (ст. 41), у досудовому розслідуванні, в межах своїх повноважень, проводять слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії, призначають ревізії та перевірки, повідомляють особі про підозру, за результатами розслідування складають обвинувальний акт тощо (тут ми перелічили лише деякі процесуальні засоби, що мають виражений пізнавальний зміст, серед яких у контексті повноважень сторони обвинувачення закон не згадує призначення експертизи, та свідомо не торкалися проблем сторони захисту). Крім того, прокурор, згідно з ч. 14 ст. 36, звертається до суду з обвинувальним актом. Саме зміст обвинувального акту й визначає питання, що будуть вирішуватися в суді. Але виникає запитання щодо умовно званої “процесуальної форми” цих питань.

Частиною 1 ст. 92 покладено обов’язок доказування обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (ст. 91) на слідчого і прокурора як сторони обвинувачення. У частині 2 ст. 93 визначено засоби збирання доказів стороною обвинувачення, до яких віднесені: слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії, витребування речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок тощо. Стаття 223 “Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій” прямо вказує, що ці дії спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні.

Уже в досудовому розслідуванні закон оперує терміном “докази”, що також підтверджено змістом ч. 1 статті 94 “Оцінка доказів”, у якій прописано, що слідчий, прокурор за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожен доказ із погляду належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з погляду достатності та взаємозв’язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Майже так само в цьому плані законодавець підходить до можливості та процедури використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні під час досудового розслідування. Так, ст. 236 прописує, що протоколи проведення негласних слідчих (розшукових) дій, аудіо- або відеозаписи, фотознімки, інші результати, здобуті за допомогою застосування технічних засобів, вилучені під час їх проведення речі й документи або їх копії можна використовувати в доказуванні на тих самих підставах, що й

результати проведення інших слідчих (розшукових) дій.

Порівнюючи вищезазначене зі змістом вищезгадуваної ч. 2 ст. 23, у якій зазначено, що не можуть бути визнані доказами відомості, що містяться в показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду, не важко дійти висновку, принаймні, про неузгодженість різних частин закону та поставити низку не риторичних запитань – що збирається й досліджується під час досудового розслідування, яким терміном його назвати, яке його пізнавальне значення, та коли у кримінальному провадженні з'являються докази.

Наприклад, законодавцю вдалося достатньо чітко й послідовно прописати роботу з показаннями як процесуальним джерелом доказів. Так, ст. 95 визначає показання як відомості, які надаються в усній або письмовій формі слідчому, прокурору, слідчому судді та суду під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, під час досудового розслідування та судового розгляду. А в частині 4 конкретизує, що суд може обґрунтовувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання. Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них.

Така ж термінологія використовується в подальших частинах досудового розслідування. Зокрема, у ст. 276 до випадків повідомлення про підозру, окрім інших, віднесено “наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення”. У ч. 1 п. 3 ст. 284 прописано, що кримінальне провадження, крім інших випадків, закривається, якщо не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримання. А в ст. 287 до обов'язкових реквізитів клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності віднесено п. 6 – докази, які підтверджують факт вчинення особою кримінального правопорушення.

Під час відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів досудового розслідування законодавець знову в ч. 1 ст. 290 використовує цей термін, визнавши зібрані під час досудового розслідування докази достатніми для складання обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, а також припис ч. 2 цієї ж статті, що зобов'язує прокурора або слідчого за його дорученням надати доступ до матеріалів досудового розслідування, які є в його розпорядженні, у тому числі будь-які докази, які самі по собі або в сукупності з іншими доказами можуть бути використані

для доведення невинуватості або меншого ступеня винуватості обвинуваченого, або сприяти пом'якшенню покарання. У частині 3 також міститься зобов'язання надати доступ та можливість скопіювати або відобразити відповідним чином будь-які речові докази або їх частини ..., коли прокурор має намір використати відомості, що містяться в них, як докази у суді. Те саме у ч. 6 цієї ж статті прописано відносно сторони захисту.

Таким чином, законодавець в одній статті, в одному й тому контексті оперує двома різними термінами: “відомостями” і “доказами”. Хоча у ч. 12 цієї статті законодавець більш точно, на нашу думку, використовує позначені терміни стосовно матеріалів відкриття: “... суд не вправі допустити відомості, що містяться в них, як докази”. Виділене нами словосполучення доцільно використовувати й у інших частинах статті, що розглядається, та в контексті використання поняття “докази” в досудовому розслідуванні, про що ми згадували вище.

Крім того, достатньо виражено законодавець підійшов до визначення відомостей, які мають міститися в обвинувальному акті ч. 2 ст. 291, де відсутнє посилання на перелік доказів та їх оцінку слідчим чи прокурором, а в п. 5 ч. 2 цієї статті застосовується доцільна формула про виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, які прокурор вважає встановленими.

У підготовчому судовому засіданні законодавець використовує більш точну лексику, без позначених вище суперечностей. Так, у ч. 1 п. 4 ст. 315 ідеться про “... витребування певних речей чи документів”, так само й ч. 1 ст. 317 – “Документи, інші матеріали ...судові рішення та інші документи і матеріали, що мають значення для цього кримінального провадження ...”.

Проаналізувавши процедуру судового розгляду ст. 347, 348, 349, 351–356, 357–361, ключовою в контексті нашого дослідження визнано ст. 363, в якій позначено процедуру завершення з'ясування обставин, встановлених під час кримінального провадження, та перевірки їх доказами, і визначено доцільне лексичне словосполучення, підкреслене нами, а також ч. 5 ст. 364, у якій наголошено, що “учасники судового провадження мають право в судових дебатах посилатися лише на ті докази, які були досліджені в судовому засіданні. Якщо під час судових дебатів виникає потреба подати нові докази, суд відновлює з'ясування обставин, встановлених під час кримінального, та перевірки їх доказами, після закінчення якого знову відкриває судові дебати з приводу додатково досліджених обставин”.

IV. Висновки

Детальний аналіз норм чинного КПК України, що встановлюють порядок прове-

дення досудового розслідування та судового розгляду, дає змогу зробити висновок, що фактичні дані й докази мають таку саму пізнавальну природу і різняться лише процесуальним статусом. Дослідження практики дає змогу висловити допущення, що на досудовому розслідуванні чітко визначити властивості (належність, допустимість, достовірність і достатність) зібраних фактичних даних (майбутніх доказів) доволі проблематично.

Тому на досудовому розслідуванні доцільно застосовувати лексичні словосполучення, що вже використовують у чинному КПК, зокрема: “фактичні дані (обставини)”, “відомості, що містяться у показаннях”, “відомості (інформація), отримані під час дослідження речей, документів, матеріальних слідів злочину”, “відомості, що мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення” тощо. І лише в судовому провадженні допустимо застосовувати термін “докази”, або, як свого часу пропонувалося в цивільно-правовій теорії, – “судові докази” [18].

Таким чином, виявлені невдалі термінологічні визначення та неузгодженості в їхньому застосуванні, на перший погляд, можна було б віднести до недоліків законодавчої техніки та відсутності єдиного наукового редагування чинного КПК. Але, на нашу думку, проблема полягає не тільки й не стільки у зазначеному, її коріння слід шукати в методологічних і методичних прогалинах наук кримінального процесу та криміналістики.

Список використаної літератури

1. Уголовно-процессуальный кодекс УРСР, утвержден В.У.Ц.И.К. 13.09.1922 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://textbooks.net.ua/content/view/1061/17/>.
2. Кримінально-процесуальний кодекс УРСР. – Харків : Наркомюст УРСР, 1928. – 127 с.
3. Основы уголовного судопроизводства Союза ССР и союзных республик : Закон от 25.12.1958 г. // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1959. – № 1. – С. 15.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28.12.1960 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1961. – № 2. – С. 15.
5. Фаринник В. І. Особливості формування доказів та доказування в кримінальному судочинстві України / В. І. Фаринник. – Харків : Фактор, 2013. – 96 с.
6. Михеенко М. М. Доказывание в советском уголовном судопроизводстве / М. М. Михеенко. – Киев : Вища школа, 1984. – 134 с.
7. Тертышник В. М. Теория доказательств / В. М. Тертышник, С. В. Слинко. – Харьков : Арсис, 1998. – 255 с.
8. Грошевий Ю. М. Докази і доказування у кримінальному процесі : наук.-практ. посіб. / Ю. М. Грошевий, С. М. Стахівський. – Київ : КНТ, 2006. – 272 с.
9. Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Харків : Право, 2013. – 824 с.
10. Белкин Р. С. Собрание, исследование и оценка доказательств. Сущность и методы / Р. С. Белкин. – Москва : Наука, 1966. – 295 с.
11. Белкин Р. С. Криминалистика и доказывание (Методологические проблемы) / Р. С. Белкин, А. И. Винберг. – Москва : Юрид. лит., 1969. – 215 с.
12. Белкин А. Р. Теория доказывания : науч.-метод. пособ. – Москва : НОРМА, 1999. – 429 с.
13. Белкин Р. С. Теория доказательств в советском уголовном процессе / Р. С. Белкин, А. И. Винберг, В. Я. Дорохов, Л. М. Карнеева и др.; редкол.: Н. В. Жогин. (отв. ред.), Г. М. Миньковский, А. Р. Ратинов, В. Г. Танасевич, А. А. Эйсман. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Юрид. лит., 1973. – 736 с.
14. Шепітько В. Ю. Енциклопедичний словник (українсько-російський і російсько-український) / за ред. акад. НАН України В. Я. Тація. – Харків : Право, 2001. – 560 с.
15. Шепітько В. Ю. Вступ до навчального курсу “Криміналістика” : лекція / В. Ю. Шепітько. – Київ : Ін Юре, 2016. – 192 с.
16. Котюк І. І. Теорія судового пізнання : монографія / І. І. Котюк. – Київ : Київський університет, 2006. – 435 с.
17. Козловский П. В. Виды доказательств в уголовном судопроизводстве: эволюция, регламентация, соотношение : монография / П. В. Козловский. – Москва : Юрлитинформ, 2014. – 200 с.
18. Теушников М. К. Судебные доказательства : монография / М. К. Теушников. – Москва : Городец, 1999. – 288 с.

Стаття надійшла до редакції 21.12.2015.

Лукашевич В. Г. Доказательства и доказывание в уголовно-процессуальном и криминалистическом измерении

В статье рассмотрены концептуальные проблемы доказывания по действующему УПК Украины и сделаны соответствующие обобщения, направленные на совершенствование его средств в уголовном производстве.

Ключевые слова: доказательства, свойства доказательств (принадлежность, допустимость, достоверность и достаточность), доказывание, предмет и пределы доказывания, процессуальные источники доказательств, досудебное расследование, судебное производство.

Lukashevich V. Evidence and Proving in Criminal Procedure and Criminalistic Measurement

The article deals with the conceptual problems of proof under the existing Code of Criminal Procedure and the corresponding generalizations made aimed at improving his means in criminal proceedings.

The current Criminal Procedural Code of Ukraine, in pursuance of requirements of the Council of Europe, changed the whole "ideology" and the legal paradigm of criminal justice oriented the best world samples.

But these changes, as has been repeatedly pointed out by leading scientists, pointing to the famous shortcomings of the CPC 2012 and a certain inertia of consciousness a considerable part of of law enforcement officials, have caused a number of problems, not only of enforcement, which are the unregulated, conflicting or debatable, and – methodological associated with a new theoretical interpretation known in the science of criminal trial and criminalistics institutions requiring a corresponding scientific practical study. Among them, the central place belongs to the theory of evidence.

Based the marked, the purpose of the article was the conceptual analysis of the current legal paradigm of evidence and of proof, as well as their reflection in the existing criminal procedural legislation.

Historically speaking, based on domestic legislative acts, starting with the "Russian Truth", "Pskov Judicial Charter", Lithuanian statutes, collections of Magdeburg law, "Rights, which is suing the Little Russian people", the legislative acts of the Russian empire XVIII-XIX centuries, the Regulation Charter of the criminal justice in 1864 the various types of evidence have been analyzed: indications of the parties and witnesses, written documents, physical evidence and the like. And also summarizes the rules of work with them: the gathering, evaluation and use.

Separately, was investigated the issue of evidence with regard to Ukrainian criminal procedure legislation in 1922, 1927, 1958, 1960 in which the concept of procedural sources of evidence has been fixed which include: testimony of a witness, the victim's testimony, the testimony of the suspect, the testimony of the accused, expert evidence, physical evidence, records of investigative and judicial actions, protocols with relevant applications, compiled by authorized bodies as a result of operational search activities, and other documents.

A significant part of the article was devoted to a detailed analysis of problems of proof in the acting Code of Criminal Procedure. On the basis of this drew relevant lessons.

For Evidence and proofs have the same cognitive nature, and differ only in the procedural status.

During a the preliminary investigation, to clearly define the properties (identity, admissibility, reliability and sufficiency) of collected factual data (future proof), is problematic.

Therefore, at the pretrial stage investigation is advisable to apply lexical phrases like: "factual data (circumstances)", "information contained in the statement," "information obtained from during the study of things, documents, material traces of the crime", "information relevant for establishing the circumstances of the criminal offense "and others. It is only in judicial proceedings is permissible to use the term "evidence" or "forensic evidence".

Key words: evidence, evidence properties (identity, admissibility, reliability and sufficiency), proving, subject and limits of proof, sources of evidence the procedural, prejudicial inquiry, court proceedings.